

Strålegrensene og helseskadene: Den store skurkestreken

Denne teksten ble først publisert på <http://einarflydal.com> den 19.04.2018

Jeg sitter med én hånd på tastaturet, den andre i gips etter skitur i påsken, og rekapitulerer etter åtte års graving i temaet helserisiko fra elektromagnetiske felt:

Bevisene tárner seg opp: trådløsbransjen og kyniske "forskningssvindlere" har bevisst og planmessig ført myndigheter og opinion bak lyset. De har manipulert forskningsresultater, underslått fakta - og til og med kjøpt seg posisjoner i den offentlige forvaltningen. Grenseverdier og forskrifter, som skulle sikre folkehelsen, er blitt uthult for å få godt armslag for forretningsvirksomheten - til skade for folkehelsen.

Det er aktørene i USA som har vært toneangivende i dette spillet. Så fulgte Europa og resten av verden etter - med alle oss som var forskere, leger, markedsutviklere, teknologer og økonomer. Vi i bransjen tok ganske enkelt for gitt at myndighetene hadde kontroll og sikret at det ble tatt tilbørlige hensyn til helse- og miljørisiko, og vi trodde at det ikke kunne være noe i helsefare-påstandene - for de ble jo til stadighet tilbakevist.

Men vi tok feil. Og nå er bransjen inne i oppgjørets time: Det strømmer på med analyser av hvordan vi alle ble lurt - også vi som jobbet i bransjen. Det er smartmålerne, 5G og skadene på naturen som setter fart i opinionen kloden rundt.

Det var i 2010 at jeg begynte for alvor å grave i forskningsartikler om hvordan menneskeskapt elektromagnetisk stråling fra mobiltelefoner og annet utstyr påvirker vår helse og helsen til miljøet omkring oss. Bildet var langt mer entydig enn jeg hadde ventet: forskningsresultatene var ikke til å ta feil av. De fleste fant skader, men blant de som ble finansiert av trådløsbransjen var det derimot et stort flertall som ikke fant skader. Og de ble markedsført av bransjens og strålevernets megafoner som underspillte skadevirkninger, framhevet små usikkerheter som ikke hadde betydning i det store bildet, og trakk generelle konklusjoner fra den delen av forskningen som *ikke* fant skadevirkninger.

Jeg ville først ikke godta at det kunne være tale om bevisst svindel - altså skurker som med vitende og vilje påfører menneskeheten økt kreftisiko og andre helseplager. Jeg fortsatte å grave. Så reiste jeg Europa rundt og snakket med forskere, satte meg inn i deres studier og hvordan de ble tatt i mot. Jeg dro til den tyske forskningsstiftelsen ICNIRPs hovedkontor i Tyskland for å få et intervju og svar på sentrale spørsmål om standarden de hadde formulert i 1998, utgangspunktet for dagens grenseverdier, men de ville ikke ha kontakt. Jeg gravde meg ned i forskrifter, i mikrobølget radioteknologi, i cellenes indre liv, og i internasjonale sykdomsklassifikasjoner.

Bildet tegnet seg langsomt. Det var dessverre ikke til å ta feil av: Bransjens og myndighetenes påstand om at eksponering for elektromagnetiske felt og radiostråling svakere enn grenseverdiene ikke kan være helseskadelig, er basert på juks og bedrag. På feilrapporteringer. På svindelaktig utforming av forskningsprosjekter i den hensikt å ikke finne skadevirkninger. På grenseverdier utformet slik at de skal gi inntrykk av å være sikre, samtidig som de ikke måler det som trengs. I stedet er grenseverdiene gjort ekstremt romslige, slik at de ikke beskytter mot reelle, særdeles godt



Stråleskade? Nei, påskeskade.

påviste akutte og langsiktige virkninger fra dagens teknologier. Som strategi har bransjen finansiert forskere som *ikke* gjør funn: så lenge forskerne krangler, unngår bransjen strengere krav.

Bransjen har til og med brukt innleide "produktforsvarskonsulenter" som har formet forskningsprosjekter slik at de *ikke* skulle finne skadevirkninger. Den har fått i stand kampanjer for å svarte solide forskere og solide forskningsresultater som går bransjen imot. De store pengene i telekom har trukket til seg konsulenter som leverte slike resultater bransjen ønsket - servert som tilsynelatende pålitelige forskningsarbeider. Bransjen har kjøpt seg innflytelse hos lovgiverne, hos regulerende myndigheter og i helsesektoren, og den levert villedende analyser som et underbemannet strålevern har tatt til sitt bryst - uten tilstrekkelig kapasitet eller kompetanse til å gjennomskue argumentene.

Så godt som alle i bransjen - ledere, ingeniører, samfunnsvitere, økonomer og markedsfolk - har vært for naive. Vi trodde selvsagt at forskningsresultatene vi fikk høre om, betød at helsebiten var under kontroll. Vi trodde jo ikke at noen kunne finne på å bidra til bygge opp en global næring som de måtte forstå ville skade deres egne og andres barnebarn. Og teknologene stolte for mye på at de forsto teknologien og at deres fag ga dem nok innsikt også til å vurdere biologiske og medisinske virkninger. Vi så ikke at mikrobølger i likhet med andre miljøgifter gikk til angrep på grunnleggende biologiske mekanismer - så grunnleggende at virkningene dukker opp som et lite bidrag til nesten hver eneste diagnose du kan forestille deg. Slike årsaksmodeller - mange-til-mange-relasjoner - har heller ikke medisinerens forskningsmetoder gode verktøy for å analysere. Så de konkluderte til stadighet etter fattig evne med at de ikke kunne påvise årsaken, selv når de var overbevist om at der var realiteter bak. De ble bransjens "nyttige idioter" og satt til veggs av krefter som forlangte klare, entydige bevis.

De mange rapportene, bøkene og artiklene som varslerne skrev, så vi aldri i lokalene til Telenor på Fornebu, hos Telia, hos Accenture, eller hos Deutsche Telekom. Eller kanskje var det slik at perspektivene aldri ble så store som dette: bare litt usikkerhet her og der, nå og da - ikke noe å bry seg med. Riktignok merket vi hodepinen vi kunne få av en lang mobilsamtale, men den kunne jo ikke være farlig når forskerne slo fast at det ikke var noen sammenheng. Og søvnløshet, tidlig grå stær, trøtthet, kreft osv. kan man jo få av så mangt. Vi ante ikke at statistiske sammenhenger og mulige biologiske mekanismer for lengst var påvist. Vi trodde at det lå et slags motbevis i at folk jo lever stadig lenger, og ante jo ikke at selv dette kan ha med elektromagnetiske felt å gjøre: Stoffskiftet blir langsommere av eksponeringen, men helseproblemene blir flere.

Nå ser jeg at det braker løs fra så mange hold, og at trådløs-bransjen står overfor en slags King size-versjon av tobakksskandalen, PCB-, bly- og DDT-sakene. For nå står avsløringene i kø. Artiklene og videoene står i kø. Og det er alvor fordi de helse- og miljømessige konsekvensene er i ferd med å bli så tydelige og observeres av taleføre grupper kloden rundt. Miljøvirkningene blir erfart og forstått - slik vi forsto hva DDT skapte av miljøødeleggelse når vi først fikk næringskjeden tegnet opp. Vi mangler et tilsvarende stort kart over "elektrisiteten og livet".

Selv uten det store mentale kartet er dokumentasjonen nå så massiv at det bare er byråkrati, politikk og faglige skylapper - samt bransjens megafoner - som stenger for en bedre offentlig erkjennelse av hva vi står overfor. Det varer ikke evig. Leger jeg snakker med og som har jobbet lenge innen dette feltet, forteller meg at de selvsagt forstår at mange kan bli syke av eksponeringer langt under grenseverdiene, selv om man ikke får til å diagnostisere det slik medisinfaget og helseforvaltningen i de vestlige landene forlanger for at det skal kunne klassifiseres med en egen diagnose.

Jeg tror derfor at både trådløsbransjen og strålevernet står overfor en slags moralsk krise. Den nagende forståelsen er der allerede, har jeg for lengst merket. For hvem vil vel markedsføre teknologier som man forstår tar knekken på fuglelivet, gjør jordsmonnet surt, dreper insekter raskere enn svint, gjør en del folk akutt syke og ødelegger kloden for våre barn og barnebarn - teknologier som kort sagt river teppet vekk under oss? Hvem vil vel ha slikt inn i klasserom og

barnehager, eller i sikringsskapene? Og hvem vil vel jobbe i en forvaltning som benekter så åpenbare fakta?

Det verste av alt er at det hele har vært satt i scene med full visshet om at man drev bedrageri. Det nektet jeg i det lengste å tro etter 30+ år i bransjen. Jeg hadde jo ikke møtt noen av disse skurkene. Men også denne mentale muren er brutt: Jeg har jo forstått at skurkestrekene bare noen få ganger er store og tydelige. De fleste skjer ganske fragmentert - som små, nesten umerkelige forvridninger, små markedsbestemte tilpasninger av budskapet, små utelatelse av viktige forskningsresultater og små byråkratiske regeltilpasninger som bit for bit bygger falske virkelighetsforståelser. Og de skjer gjerne uten ond hensikt - men av uvitenhet og med de beste hensikter.

Så her trengs ingen antakelser om konspirasjoner. Det meste skjer som blindt spill med mange aktører i konkurranse, iblandet litt kortsynt og egennyttig taktikkeri her og der, litt formalitetsrytteri og kunnskapsmangel, og noen mer langsiktige strategier blant de store og mektige spillerne. En gjerne umerkelig prosess, selv for deltakerne selv.

Det meste av skurkestrekene jeg har nevnt over, har jeg faktisk vært innom i mine bloggposter siden 2014 - på norsk. Nedenfor er et assortert utvalg omtaler - noen lettleste og andre tyngre - av flere av de groveste skurkestrekene. Her finner du omfattende dokumentasjon på det som på engelsk hører inn under betegnelsen *korrupsjon*: systemsvikt i form av ukyndighet og partiskhet og uheldige allianser, såvel som tilsiktet (i tillegg til ikke-tilsiktet) arbeid for å hindre regelverk og offentlig styring i å virke etter sin hensikt: å beskytte befolkningen mot helserisiko fra elektromagnetiske felt. I disse kildene er det mange nye detaljer å hente - og enkelte gamle som er verd å friske opp.

Einar Flydal, 19. april 2018

Litteratur

Adlkofer, Franz: Vår beskyttelse mot stråling er i strid med vitenskapen, Harvard-forelesning av professor, 3. november 2011, oversatt til norsk, <http://www.folkets-stralevern.no/wp-content/pdf/adlkofer-11.2011.pdf> (video om samme sak her: <https://youtu.be/B9ycyWd8GMs>)

Alster, Norm: Captured Agency, How the Federal Communications Commission Is Dominated by the Industries It Presumably Regulates, Edmond J. Safra Center for Ethics, Harvard University, 2015, http://ethics.harvard.edu/files/center-for-ethics/files/capturedagency_alster.pdf

Brodeur, P. (1977). *The Zapping of America*. N.Y.

Carlo, G. (2007). Det nyeste trikset for å berolige oss om mobiler og kreft (artikkel oversatt fra engelsk i «Norsk helsevern basert på amerikansk-dansk svindel», einarflydal.com, 20.12.2014), <https://einarflydal.com/2014/12/20/norsk-helsevern-basert-pa-amerikansk-dansk-svindel/>

Carlo, G. & Schram, M. (2001). *Cell Phones Invisible Hazards in the Wireless Age*. N.Y.

Davis, Devra Lee & al: Erroneous Comments Submitted to the FCC on Proposed Cellphone Radiation Standards and Testing by CTIA – The Wireless Association, September 3, 2013, Before the Federal Communications Commission, Washington, D.C. 20554, November 18, 2013, <http://ehtrust.org/wp-content/uploads/2013/11/FCC.pdf>

Glomsrød, Solveig og Solheim, Ida: Helsevirkninger av elektromagnetiske felt, 2012, lastes ned fra http://www.felo.no/fileadmin/red/Rapporter/Helsevirkninger_av_elektromagnetiske_felt_felo_content_download_4761_36728_file_Helsevirkninger_av_elektromagnetiske_felt.pdf.pdf

Hardell, L. (2017). World Health Organization, radiofrequency radiation and health – a hard nut to crack (review). *International Journal of Oncology*, 51, 405–413. <https://doi.org/10.3892/ijo.2017.4046>

Hertsgaard, Mark & Dowie, Mark. "How Big Wireless Made Us Think That Cell Phones Are Safe: A Special Investigation - The disinformation campaign—and massive radiation increase—behind the 5G rollout, *THE NATION*, March 29, 2018, <http://bit.ly/BigWireless>

Maisch, Don: *The Procrustean Approach, Setting Exposure Standards for Telecommunications Frequency Electromagnetic Radiation*, PhD-avhandling, Univ. of Wollongong, 2010, <http://www.emfacts.com/the-procrustean-approach/>

Starkey, Sarah J: Inaccurate official assessment of radiofrequency safety by the Advisory Group on Non-ionising Radiation, *Rev Environ Health* 2016; 31(4): 493–503, DOI 10.1515/reveh-2016-0060, <https://www.degruyter.com/view/j/reveh.2016.31.issue-4/reveh-2016-0060/reveh-2016-0060.xml>